

Protocol

Passend onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen op De Stelberg

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen
CBS De Stelberg
Juni 2021

Inhoud

Visie	4
1.1 Theoretisch kader als basis voor ons handelen.....	4
2. Specifieke leer- en persoonlijkheidseigenschappen	5
3. Kansen en knelpunten bij hoogbegaafde leerlingen	6
3.1 Onderwijsbehoeften.....	7
4. Passend onderwijs.....	8
4.1 Verrijking binnen de groep.....	8
4.2 Verrijking buiten de groep.....	9
5. Organisatie Kopgroep	9
5.1 Selectie	9
5.2 Eerste-leerlijn-leerlingen;	9
5.3 Tweede-leerlijn-leerlingen:	10
6. Criteria voor deelname.....	10
6.1 Groep 3: Selectie en criteria voor plaatsing	10
6.3 Groep 4-8: Selectie	11
6.4 Groep 4-8 Criteria voor plaatsing:	11
7. Zij-instromers	12
8. Organisatie en leerstofaanbod.....	12
8.2 Groep 8.....	12
8.3 Leerstofaanbod;	13
9. Afstemmen, monitoren en evalueren	13
9.1 De Kopgroepleerkracht;	13
9.2 De groepsleerkracht;	13
9.3 De Intern begeleider;.....	14
Bijlagen:.....	15

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Bijlage 1:	15
Bijlage 2:	21

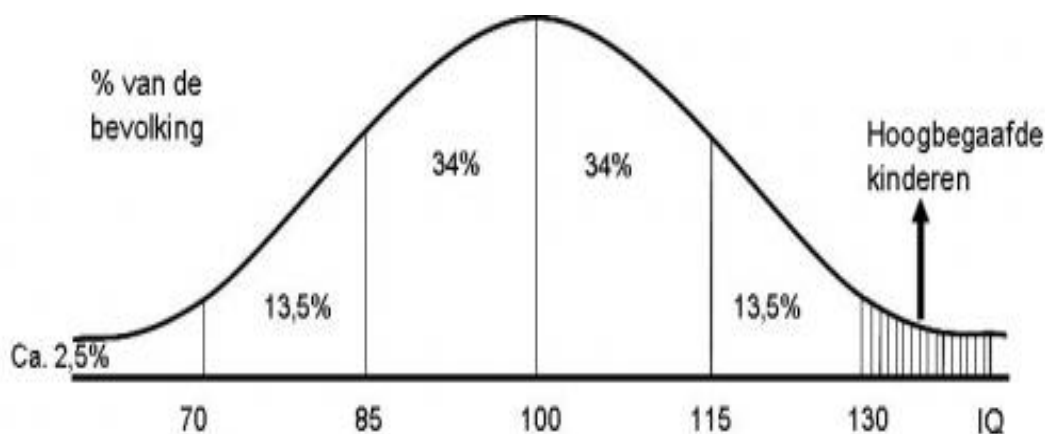
Visie

Aansluitend op de door onze school vastgestelde missie en visie willen we op De Stelberg een leeromgeving scheppen, waarin ook de (hoog)begaafde leerlingen zich veilig en geaccepteerd voelen en waarin zij zich zowel cognitief als sociaal- emotioneel optimaal kunnen ontwikkelen.

1.1 Theoretisch kader als basis voor ons handelen

Waar vroeger nog vaak werd gedacht dat (hoog)begaafde kinderen 'er wel vanzelf zouden komen', hebben de praktijk en de wetenschap inmiddels aangetoond dat het tegendeel waar is (Brunia, 2007; van Gerven, 2008, 2009). Uit diverse studies is gebleken dat een groot deel van deze leerlingen uiteindelijk geen HBO of WO afrondt. Ook zijn zij kwetsbaar voor het ontwikkelen van sociaal-emotionele problemen, zoals psycho-somatische klachten, eenzaamheid en depressie.

Op De Stelberg willen we álle kinderen verder helpen in hun ontwikkeling, waarbij we steeds streven naar een zo passend mogelijk leerstofaanbod en een benadering die aansluit bij ieders persoonlijkheid en leerstijl. Dit houdt in dat we ook voor de hoogbegaafde kinderen met hun specifieke onderwijs- en begeleidingsbehoefte nadrukkelijk willen investeren in een passende aanpak. Het is voor deze groep van groot belang dat zij zichzelf kunnen zijn en uitgedaagd worden om hun capaciteiten te benutten en zich daarmee optimaal te ontplooien.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

2. Specifieke leer- en persoonlijkheidseigenschappen

Hoogbegaafde leerlingen onderscheiden zich niet alleen door zeer hoge resultaten, maar ook door bepaalde opvallende persoonlijkheids- en leereigenschappen. In de literatuur is daarover het volgende geschreven;

- Ze hebben vriendschapsverwachtingen die passen bij kinderen die enkele jaren ouder zijn (Van Overschelde 1988; 2007)
- Trouw, loyaliteit en moreel ethisch besef zijn vaak eigenschappen die ze op veel jongere leeftijd ontwikkelen dan andere kinderen (Van Gerven 2009)
- Ze hebben een grote woordenschat en een manier van praten die door andere kinderen niet altijd begrepen wordt
- Ze stellen hoge eisen aan zichzelf en vinden het vanzelfsprekend deze eisen ook aan hun vrienden te stellen.
- ze maken grotere denksprongen waardoor het samenwerken en spelen met andere kinderen bemoeilijkt wordt (Van Gerven & Lambertmont 2007).
- Ze hebben vaak duidelijk andere interesses (Webb e.a. 1999).

Van Gerven beschrijft de kenmerkende leer- en persoonlijkheidseigenschappen meer gedetailleerd:

Leereigenschappen

- is snel van begrip
- maakt grote denk- en leerstappen
- beschikt over een goed geheugen
- heeft een brede algemene interesse en kennis
- beschikt over groot probleemoplossend vermogen
- is in staat verworven kennis toe te passen
- integreert nieuwe kennis met oude kennis
- beschikt over een groot analytisch vermogen

Persoonlijkheidseigenschappen

- is taalvaardig en kan spelen met taal
- komt met creatieve en originele oplossingen
- is geestelijk vroegrijp
- houdt van uitdagingen
- beschikt over een groot doorzettingsvermogen
- is op een gezonde manier perfectionistisch ingesteld
- is veelal een intuïtieve denker
- heeft behoefte aan een hoge mate van autonomie
- beschikt over het vermogen tot (zelf)-reflectie
- is sociaal competent

Bijlage 2 bevat een uitgebreider overzicht van vanuit de literatuur beschreven kenmerken van hoogbegaafdheid (o.a. Monks; Kieboom)

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

3. Kansen en knelpunten bij hoogbegaafde leerlingen

Meer- en hoogbegaafde kinderen vinden niet altijd gemakkelijk aansluiting bij "gewone" leeftijdgenoten omdat er nogal eens sprake is van andere interesses. Bovendien stellen hoogbegaafde kinderen andere eisen aan het omgaan met elkaar, zoals trouw, eerlijkheid en rechtvaardigheid. Ook gaan hoogbegaafde kinderen vaker een vriendschapsrelatie aan met oudere kinderen. Dit is binnen een schoolsituatie niet altijd mogelijk waardoor zij zich bijzonder eenzaam kunnen voelen in de klas. Leerkrachten observeren dit sociale probleem vaak wel, maar interpreteren dit soms als een gebrek aan sociale vaardigheden bij het betreffende kind. De ontmoeting met "peers" (ontwikkelingsgelijken) is daarom van groot belang voor het hoogbegaafde kind.

Afgezien van dit sociale aspect, kan een inadequaat onderwijsaanbod en/of foutieve benadering door de leerkracht leiden tot het afnemen van de motivatie, een slechte werkhouding, maar ook tot een laag zelfbeeld. Sommige leerlingen trekken zich terug (internaliserende problematiek), andere reageren agressief, druk en clownesk (externaliserende problematiek).

Andere punten waarop we in ons onderwijs alert moeten zijn vormen faalangst en het daaruit voortvloeiende vermijdingsgedrag. Hoogbegaafde leerlingen zijn er vaak aan gewend dat alles hen gemakkelijk afgaat en dat ze hoge cijfers halen. Vanuit hun perfectionisme en faalangst gaan ze daarom moeilijk en uitdagend werk nogal eens uit de weg. Ze proberen zo een eventueel falen en gezichtsverlies te voorkomen. We zullen deze kinderen bewust moeten helpen om uitdagingen aan te gaan en te leren omgaan met faalervaringen.

3.1 Onderwijsbehoeften

Conform de werkwijze van het Handelingsgericht werken kunnen de onderwijsbehoeften als volgt omschreven worden.

Hoogbegaafde leerlingen hebben

....een instructie nodig....

- ☐ die verkort is: doelen, kernpunten en oplossingsstrategieën kort bespreken waarna het kind zelfstandig aan het werk kan;
- ☐ die top-down is – dat wil zeggen kennis of vaardigheden aanleert vanuit een groter geheel of breder kader.
- ☐ die afgestemd is op de vragen die hij/zij stelt.

....opdrachten nodig

- ☐ die vooral appèl doen op toepassing, analyse, synthese en evaluatie.
- ☐ waarbij automatisering van vaardigheden, zoals tafels, technisch lezen –indirect- via toepassing en andere opdrachttypen tot stand komen.
- ☐ waarbij meerdere problemen en toepassingen tegelijkertijd aan de orde komen
- ☐ waarbij creatieve oplossingsstrategieën gebruikt moeten worden

....(leer)activiteiten nodig....

- ☐ Die grotere leerstofgehelen of stappen ineens bevatten; versnelling
- ☐ Die aansluiten bij zijn belangstelling
- ☐ Die verhoogd appèl doen op de denkvaardigheden;
- ☐ Die appèl doen op het zelf plannen en vormgeven van taken
- ☐ Die verhoogd appèl doen op creativiteit.

....feedback nodig....

- die regelmatig en structureel gegeven wordt (ook al gaat het om extra opdrachten die vooral ook gericht is op het proces ipv alleen op het resultaat)
- ☐ waarbij aandacht is voor zelfevaluatie: heb ik goed gewerkt , wat heb ik geleerd?
 - ☐ die aangepast is aan het hogere niveau van functioneren en gericht op hogere vaardigheden.
 - ☐ waarbij de leerling niet met andere kinderen wordt vergeleken maar met zichzelf.

....groepsleden nodig....

- ☐ met wie hij/zij samenwerkend kan leren;
- ☐ die functioneert op overeenkomstig niveau bij de uitvoering van bepaalde opdrachten
- ☐ Die accepteren dat hij/zij meer kan op één of meerdere terreinen;
- ☐ Die hem/haar vragen mee te spelen in de pauze;
- ☐ Die het natuurlijk leiderschap van hem/haar accepteren.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

....een leraar nodig....

- ☐ die zorgt voor een passend leerstofaanbod en dit volgt, evalueert en bijstelt die vooral ook feedback geeft op het proces en niet alleen op resultaat
- ☐ die zich vooral opstelt als coach
- ☐ die duidelijk meer van hem/haar verwacht dan van de gemiddelde leerling
- ☐ die de leerling qua taal op een hoger niveau aanspreekt
- ☐ die kan accepteren dat hij/zij soms meer weet en kan dan hij /zij.

1. Passend onderwijs

De plusleerlingen met een extra onderwijsbehoefte worden gesignaleerd door de groepsleerkracht.

De leerkrachten signaleren op basis van de leerresultaten en hun eigen observaties m.b.t. kindkenmerken (zie bijlagen)

Ook informatie van externen en van ouders, o.a. in het intake- en startgesprek, kan hierover informatie geven.

4.1 Verrijking binnen de groep

De plusleerlingen worden geplaatst in de verrijkingsgroep van het groepsplan, waarbij de groepsleerkracht zorgt voor waar kan een korte instructie, passend methodewerk (met minder herhaling en inoefening) en extra verrijkingsopdrachten. In de weektaak(groep 4-8) van deze leerlingen worden onnodige herhalings- en inoefentaken geschrapt, zodat zij meer tijd hebben voor hun verrijkingstaken

Deze verrijkingsopdrachten kunnen bestaan uit;

- Extra opdrachten uit de methode (*** 3 sterren).
- Extra materialen zoals Kien, Topklassers, Rekentijgers
- Educatieve en strategische spellen (te vinden op het leerplein en bij de IB'er)
- In de groepen (6) 7 en 8 kunnen plusleerlingen aangemeld worden voor deelname aan De Digitale Topschool. Hierbij kunnen leerlingen zelf een keuze maken uit verrijkingsopdrachten. Samenwerken wordt hierbij mogelijk.

In de groepen 1-2 bieden de leerkrachten verrijking aan, waarbij gebruik gemaakt wordt van:

- Verrijkingsmap Piep! van E. van Gerven
- Verrijkingsmap Slimmeriken
- Spellen/smartgames

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

4.2 Verrijking buiten de groep

(Hoog)begaafde leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte volgen een dagdeel onderwijs in de kopgroep. De leerlingen krijgen vanuit de Kopgroep opdrachten mee waaraan zij door de week in de groep kunnen werken. Hieronder de uitwerking hiervan.

5. Organisatie Kopgroep

5.1 Selectie

Voor het selecteren van de Kopgroepleerlingen is een intelligentietest geen vereiste. We willen op De Stelberg bij het vaststellen van een passend leerstofaanbod aan onze leerlingen niet een IQ meting als uitgangspunt nemen, maar passend bij de visie van het HGW, vooral uitgaan van de onderwijs- en begeleidingsbehoeften van leerlingen. Om die voor onze plusleerlingen goed in kaart te brengen, maken we vanaf groep 3 gebruik van Het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) van E. van Gerven.

Het DHH is een web-based programma waarbij leerresultaten, gedragsaspecten en kindkenmerken breed in kaart worden gebracht. Middels vragenlijsten voor ouders, leerkrachten en leerlingen (vanaf groep 5), inclusief doortoetsgegevens, geeft dit programma duidelijke adviezen over het gewenste leerstofaanbod en begeleiding voor de betreffende leerling.

Daarbij geeft een eventueel al vastgestelde hoge intelligentie (> 130 – harmonisch profiel) en de aanbevelingen van het bijbehorende onderzoek ons ook belangrijke informatie, die we meenemen in onze beslissing over het leerstofaanbod.

Het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) maakt een duidelijk onderscheid tussen zgn. “eerste- en tweede leerlijn leerlingen”.

In de indeling hieronder worden de aanpassingen op De Stelberg direct kort vermeld.

5.2 Eerste-leerlijn-leerlingen;

- Begaafde leerlingen/leerlingen die excelleren op een vakgebied, die extra onderwijsaanbod nodig hebben
- Zij krijgen binnen de groep verrijkende taken aangeboden, bv pluswerkboek, Kien, Digitale Topschool (groep 7-8), Topklassers

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

- Bij een grote voorsprong op een bepaald vakgebied kan er per blok vooruit getoetst worden en de leerstof gecompact.
- In de weektaak kunnen onnodige (herhalings) taken worden vervangen door de extra taken
- Deze leerlingen kunnen op aangeven van de leerkracht ook deelnemen aan een of meerdere modules op het leerplein

5.3 Tweede-leerlijn-leerlingen:

- Hoogbegaafde leerlingen, vaak met een aanzienlijke voorsprong op alle vakgebieden, die extra en specifiek onderwijsaanbod nodig hebben.
- Zij krijgen binnen de groep verrijkende taken aangeboden , bv pluswerkboek, Kien, Topklassers, Digitale Topschool (gr 6-8)
- Bij een grote voorsprong op een bepaald vakgebied kan er per blok vooruit getoetst worden en de leerstof gecompact
- Zij krijgen een weektaak, waarbij onnodige (herhalings)taken worden vervangen door extra taken, waaronder opdrachten die vanuit de Kopgroep worden meegegeven
- Deze leerlingen krijgen een dagdeel per week specifiek aanbod binnen de Kopgroep

6. Criteria voor deelname

Ouders kunnen het kind niet zelf aanmelden voor de Kopgroep. Wel kunnen zij een verzoek indienen bij de leerkracht en/of IB'er om deze mogelijkheid te overwegen

6.1 Groep 3: Selectie en criteria voor plaatsing

De selectie zal plaatsvinden aan het eind van groep 2 en in de eerste weken van groep 3. We hebben ervoor gekozen om in deze overgangsfase nog geen gebruik te maken van het uitgebreide DHH. In plaats daarvan gaan we uit van onderstaande richtlijnen:

- Observatiesysteem: Kijk!
Ruime ontwikkelingsvoorsprong op meerdere gebieden
- Doortoetsgegevens:
minimaal AVI 3 instructie
- Eventuele externe rapportage: IQ
- > 130 of ruime ontwikkelingsvoorsprong

Voor de Kopgroepleerlingen van groep 3 en nieuw gesignaleerde sterke leerlingen wordt in de laatste periode van groep 3 (april, mei, juni) het DHH ingevuld. Mede op basis daarvan wordt de Kopgroep van groep 4 samengesteld.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

6.3 Groep 4-8: Selectie

Selectie vindt plaats op basis van:

- DHH: onderdeel Diagnostiek (incl. doortoetsen alle LVS-toetsen zolang er een I score wordt behaald)
- Resultaten CITO LVS
- Methodewerk
- Functioneren in de groep
- Eventuele externe rapportage

6.4 Groep 4-8 Criteria voor plaatsing:

De beslissing om een leerling te plaatsen in de Kopgroep wordt genomen op basis van alle gegevens:

- *Conclusie Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH)- onderdeel Diagnostiek: advies DHH - verrijking aanbieden in de "tweede leerlijn"*
Bij advies "eerste leerlijn" en toch twijfel over plaatsing zal specifiek gekeken worden naar de DHH onderdelen Persoonskenmerken en Leer- en werkstrategieën. Komen deze sterk naar voren, dan kunnen we toch plaatsen in de Kopgroep.
De rapportages en adviezen van het DHH worden altijd besproken met ouders.
- *Scores op het CITO- LVS in principe over een langere periode op alle vakgebieden I of I+*
In het geval van een belemmering, zoals bv dyslexie, kan een leerling met eventueel mindere prestaties toch geplaatst worden.
We zijn alert op onderpresteerders, die bv. door faalangst, een zwakke motivatie en/of onvoldoende leer- en werkstrategieën minder presteren dan op basis van hun ingeschatte intelligentie verwacht wordt. We kunnen besluiten een onderpresteerder op proef toch te laten deelnemen aan de Kopgroep, dan wel op een andere wijze verrijking aan te bieden.
- *Kindkenmerken mbt werkhouding en motivatie.*
De leerling moet voldoende mogelijkheden hebben op gebied van samenwerking, zelfstandigheid, taakaanpak en werkplanning om deel te kunnen nemen
- *Visie van ouders en leerkracht over ingeschatte begeleidingsbehoefte*
- *Methodetoetsen: zeer goede resultaten*
- *Eventueel aanwezige recente onderzoeksrapportage van orthopedagoog of psycholoog, waarbij het IQ > 130 ligt met een harmonisch profiel*
Als het alleen een IQ meting betreft wordt op school ook het DHH ingevuld.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Het besluit tot plaatsing wordt genomen door de IB, na overleg met de leerkracht. De beslissing is altijd een gewogen oordeel, gebaseerd op het totaalbeeld van alle informatie. De leerling wordt definitief geplaatst in de Kopgroep, nadat ouders hebben aangegeven akkoord te zijn en de leerling zelf gemotiveerd is om deel te nemen. De plaatsing is steeds voor een half jaar. Tijdens de groepsbesprekingen met de intern begeleider wordt bekeken of voortzetting gewenst is.

7. Zij-instromers

Als een leerling van een andere school komt, waar hij of zij al deelnam aan een verrijkingsaanbod voor hoogbegaafde leerlingen (bv. Leonardo-onderwijs) en/of beschikt over onderzoeksrapportage waarin de hoogbegaafdheid wordt aangetoond, plaatsen wij de leerling - na overleg met de school van herkomst en de ouders – indien gewenst voor een half jaar op proef in de Kopgroep. In die periode wordt de leerling goed in kaart gebracht en wordt bekeken of de plaatsing voortgezet wordt.

8. Organisatie en leerstofaanbod

De Kopgroepen van groep 3 tot en met 8 worden afhankelijk van de leerlingaantallen per leerjaar samengevoegd tot groepen van maximaal 12 leerlingen. Afhankelijk van de grootte van de kopgroepen kunnen bepaalde jaargroepen worden samengevoegd. De leerlingen komen één dagdeel per week bij elkaar in de Kopgroep lokalen op de locaties Kouwenbergzoom en Dutilhweg. Het onderwijs wordt vormgegeven en uitgevoerd door een gespecialiseerde leerkracht.

8.1 Groep 3

In groep 3 wordt pas enkele weken na aanvang van het schooljaar gestart met de Kopgroep i.v.m. het wennen van de kinderen aan de nieuwe werkwijze in groep 3. Tot die tijd verzorgen de leerkrachten benodigde verrijking zelf. In deze weken wordt onder aansturing van de Ib-er de selectie van de Kopgroep leerlingen afgerond.

8.2 Groep 8

In groep 8 stopt de Kopgroep in de laatste periode van het jaar i.v.m. de vele afsluitende activiteiten.

Het moment wordt bepaald in overleg tussen de leerkrachten groep 8 /bouwcoördinator en de kopgrorepleekracht.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

8.3 Leerstofaanbod;

- Samenwerken/ontmoeting – bv. educatieve spellen, filosoferen, debatteren
- Cognitieve uitdaging : – informatieoverdracht en opdrachten door leerkracht, leerling of externen
- Sociaal-emotioneel: o.a. faalangstreductie, SoVa, open mindset, leren leren
- Keuzewerk (Pittige Plus Torens (PPT), Techniek Torens, Zinder, opdrachtkaarten, spreekbeurten, info-boekjes, Language-nut
- Opdrachten vanuit de Kopgroep waar de rest van de week in de groep aan moet worden gewerkt: bv. uit Vooruit, Schrijfpalet, Breinbrekers, Rekentijger
- Vanuit het Wetenschapsknooppunt, waarmee de school samenwerkt, worden soms gastlessen op school verzorgd of lezingen of activiteiten op een externe locatie aangeboden.

9. Afstemmen, monitoren en evalueren

Om het onderwijs in de Kopgroepen efficiënt vorm te geven en in te bedden in ons Stelbergonderwijs, hanteren we de volgende afspraken m.b.t. de diverse betrokken rollen.

9.1 De Kopgroepleerkracht;

- Realiseert een passend aanbod voor de doelgroep
- Registreert belangrijke zaken in het leerling dossier
- Onderhoudt contact met de groepsleerkrachten en ib-ers om een goede afstemming te realiseren.
- Biedt ouders tweemaal per jaar de mogelijkheid tot een 10 minuten gesprek in dezelfde periode als de groepsleerkrachten dat doen. In juni is er voor de ouders van de groep 8 geen 10 minuten gesprek meer.
- Levert voor elke Kopgroep leerling een beoordeling aan voor het rapport

9.2 De groepsleerkracht;

- Blijft te allen tijde eindverantwoordelijk voor de leerling en stelt zich derhalve goed op de hoogte van en volgt de ontwikkeling van de leerling steeds.
- Toont interesse in de activiteiten van de leerling bij de Kopgroep en legt waar kan verbinding tussen de opdrachten van de kopgroepleerlingen en de groep.
- Biedt kopgroepleerlingen voldoende tijd en ruimte om door de week aan hun Kopgroepp opdrachten te werken
- Informeert de Kopgroepleerkracht over bijzondere aandachtspunten/ situaties van de leerling
- Informeert de Kopgroepleerkracht als de leerling afwezig is
- Informeert de Kopgroepleerkracht over excursies en/of speciale activiteiten in de groep tijdens Kopgroeptijd.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

9.3 De Intern begeleider;

- Coördineert de selectie en ondersteunt bij het invullen en nabespreken van het DHH
- Neemt, in overleg, het besluit over de aard van de verrijking en daarmee over de plaatsing in de Kopgroep
- Bespreekt de voortgang van de kopgroepleerlingen tijdens de groepsbespreking met de groepsleerkracht
- Onderhoudt contact met de Kopgroepleerkracht over het functioneren van de leerlingen
- Neemt waar nodig het besluit over het beëindigen van de deelname aan Kopgroep; dit gebeurt altijd in overleg met de groepsleerkracht en de kopgroepleerkracht. Ouders en leerling worden betrokken in dit besluit.
- Als er besloten wordt de kopgroep plaatsing voor een leerling niet voort te zetten, worden eerst de ouders hierover geïnformeerd. Met de ouders wordt kortgesloten door wie en wanneer dit aan het kind verteld wordt. Er zal in dat geval vaak een andere manier van verrijking worden aangeboden (bv deelname aan een leerpleinmodule / Digitale topschool / verrijking in de groep) .

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Bijlagen:

Bijlage 1:

Kijkwijzer hoogbegaafdheid / ontwikkelingsvoorsprong bij kleuters

Taal/denken

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
Spreekt in enkelvoudige zinnen.	Kan een samenhangend verhaal vertellen van meerdere zinnen. Gebruikt samengestelde zinnen met moeilijke voegwoorden zoals, omdat, toen etc.
Springt bij het vertellen van de hak op de tak	Vertelt een verhaal in chronologische volgorde. Vertelt samenhangende verhaal met oorzaak en gevolg erin verwerkt.
Verbuiging van de werkwoorden is nog niet juist	Woordgebruik en zinsbouw zijn correct.
Eenvoudige woordenschat	Heeft een grote woordenschat en gebruikt die op adequate wijze
Rijmt met onzinwoorden	Kinderen rijmen met betekenisvolle woorden
Eenvoudige oplossing van een concreet probleem.	Meerdere oplossingen voor een complex probleem.
Letterkennis: kent 0 tot 2 letters	Kent meer dan 12 letters
Analyse en synthese mkm nog niet bekend	Kan mkm woorden analyseren en synthetiseren.
Schrijft in krabbels	Kind heeft interesse voor schrijven en kan eigen naam en woorden schrijven.
Wereld is maakbaar, verzint achteraf tijdens	Verzin van te voren wat het gaat doen, geeft zichzelf opdrachten en wil zich daaraan

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

de opdrachten voor zichzelf.	houden.
Kan lange woorden nazeggen	Kan lettergrepen klappen
Auditief geheugen: Zinnen van 4 a 5 woorden nazeggen	Zinnen van meerdere woorden kan het kind nazeggen
Kan een reactie woord herkennen tussen andere woorden	Kan kleine verschillen horen tussen woorden zoals reus-neus buil-beul
Kind wil graag voorgelezen worden.	Kind wil zelf graag voorlezen of vertelt een verzonnen verhaal.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Getal & ruimte

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
Getalrij opzeggen tot 10	Synchroon tellen tot 20
Kan met eigen lichaam ruimtelijke begrippen toepassen	Ruimtelijke begrippen voor, achter naast niet gelieerd aan zichzelf.
Herkennen van de vormen en enkele getalsymbolen	Kent de getallen tot 10 en erboven
Kan dag en nacht benoemen	Heeft inzicht hoe een dag en week qua tijd zijn ingedeeld. Gebruikt begrippen als gisteren en eergisteren.
Kan belangrijke lichaamsdelen bij zichzelf aanwijzen en benoemen	Kan asymmetrische lichaamshoudingen imiteren vanaf een afbeelding
Kan eenvoudige voorstelling vanaf een vb nabouwen	Kan voorstellingen nabouwen ook die niet zichtbaar zijn.
Met concrete materialen vergelijkingen maken zoals lang, kort.	Kan moeiteloos rangschikken en serieren
Herkent de stippen op de dobbelsteen, telt ze nog	Kleine hoeveelheden in een structuur zijn geautomatiseerd.
	Kan seizoenen op afbeeldingen herkennen
	Kan terugtellen vanaf willekeurig getal
	Aantallen tot 10 representeren en splitsen
Weet verschil tussen links en rechts	Kan de begrippen links en rechts toepassen

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Spel

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
Speelt in de nabijheid van een ander	Speelt samen met de ander (mbv een spelplan)
Volgend	Initiatief nemend
Op zichzelf gericht	Gericht op de andere leerling of de leerkracht
Spel om te spelen	Spel om het nadoen
Korte spanningsboog en korte concentratie	Langere spanningsboog meer dan 15 minuten
Weinig inlevingsvermogen	Kan zich verplaatsen in anderen
Wisselt nog vaak van rol. Imitatie van spel van anderen.	Is rolvast en houdt zich aan gemaakte afspraken
Brede interesse	Brede kennis

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Omgaan met ontwikkelingsmateriaal

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
Kan eenvoudige puzzels maken Kralenplank worden op eigen wijze neergelegd	Maakt complexere puzzels Op de kralenplank wordt het juiste voorbeeld juist nageemaakt met juiste kleuren en vorm
Kiest materiaal op uiterlijk en kiest vaak voor het zelfde spel	Kiest materiaal gericht en gevarieerd.
Experimenterend en ontdekkend bezig	Het kind is planmatig en doelgericht met de opdracht bezig
Haakt af wanneer het niet lukt	Heeft doorzettingsvermogen en kritisch tav eigen werk
Heeft hulp nodig van de leerkracht	Heeft een grotere mate van zelfstandig werken

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Sociaal-emotioneel

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
Is op zichzelf gericht.	Kan emoties bij zichzelf onderscheiden en houdt rekening met anderen. Is behulpzaam naar andere kinderen.
Maakt nog geen onderscheid tussen bedoelingen van zichzelf en de ander	Kan onderscheid maken tussen bedoeld en onbedoeld gedrag (expres/per ongeluk)
Kan nog niet met conflicten omgaan	Kan met conflicten omgaan
Uit gevoelens	Is in staat zijn gevoelens onder woorden te brengen
Houdt zich nog niet aan regels en afspraken	Houdt zich aan afspraken en durft deze ter discussie te stellen
	Geeft verband aan tussen eigen inzet en resultaat.
Vindt alles leuk en geweldig	Is kritisch
	Beseft dan mensen kunnen verschillen in wat mensen denken, willen en doen.

Motoriek

Gemiddelde vierjarige	Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong
	Ontwikkeling van fijne motorische gaat sneller
Kan nog niet altijd ritsen en knopen dichtdoen.	Leert sneller ritsen en knopen dichtdoen door zichzelf trucjes hiervoor aan te leren.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Bijlage 2:

Kenmerken hoogbegaafde leerlingen uit diverse checklists

- zijn aanzienlijk sneller in het begrijpen en verwerken van nieuwe stof dan gemiddelde leerlingen,
- hebben gemakkelijker inzicht in complexe leerstof,
- zijn intellectueel nieuwsgierig, ze stellen veel vragen,
- hebben een zeer goed geheugen,
- hebben een grote en rijke woordenschat,
- zijn taakgericht en geconcentreerd, als de motivatie er is of gewekt is,
- kunnen perfectionistisch zijn, stellen hoge eisen aan zichzelf en vaak ook aan anderen,
- kunnen zeer creatief denken,
- zijn in staat om al heel jong verbanden te leggen,
- hebben een zeer groot, bijna overdreven aandoend, rechtvaardigheidsgevoel,
- bekijken de wereld door een heel andere bril dan hun leeftijdsgenoten,
- experimenteren graag,
- zijn kritisch ten opzichte van alles, dus ook van regels, gewoonten en tradities,
- hebben belangstelling voor veel dingen; hebben een brede waaier van interesses,
- kunnen moeilijk keuzen maken, veel is er interessant en/of belangrijk,
- zijn gevoelig voor gevoelens en behoeften van anderen, en houden daar meestal rekening mee, ook ten koste van zichzelf,
- doorzien sociale patronen en herkennen emoties bij anderen,
- zijn jonger dan anderen gericht op allerlei vragen, ook levensvragen, (Wat gebeurt er als je dood bent? Waarom maken mensen oorlog?),
- zijn goed in staat/geneigd zichzelf te vermaken en kunnen dat lang volhouden, dit alles bij voldoende interesse en motivatie,
- nemen initiatief en geven leiding, al dan niet geaccepteerd door leeftijdsgenoten,
- vooral voor hoogbegaafde leerlingen in de onderbouw van de basisschool geldt, dat zij tekenen op hoger niveau dan leeftijdsgenoten ,meer details, eerder perspectief, maar een hekel kunnen hebben aan inkleuren,
- zijn vroeg gericht op letters en woorden, kind vraagt naar letters en leert zichzelf lezen,
- zijn al vroeg gericht op cijfers en getallen,
- hebben al jong interesse in onderwerpen die op deze leeftijd niet gebruikelijk zijn, zoals zaken die in het Jeugdjournaal en Klokhuys aan de orde komen.

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Prof. dr. **Franz Mönks**, oprichter van het [Centrum voor Begaafdheidsonderzoek](#) in Nijmegen (Nederland) en Antwerpen (België), noemt voor hoogbegaafde kinderen onder meer de volgende kenmerken:[\[bron?\]](#)

- Grote nieuwsgierigheid en leergierigheid.
- Veel energie.
- Zich met meerdere taken tegelijk bezig kunnen houden.
- Buitengewoon goed geheugen.
- Breed scala aan interesses.
- Bijzonder gevoel voor humor.
- Hoge mate van empathie en betrokkenheid.
- Denken in veel gevallen al op buitengewoon jonge leeftijd (bijvoorbeeld drie jaar oud) na over de zin van het leven.
- Het veel lezen en verzamelen van informatie.
- Veel feitenkennis, grote algemene ontwikkeling.
- Opvallend taalgebruik.

Dr. **Tessa Kieboom**, directeur van het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek Antwerpen, noemt de volgende kenmerken voor kinderen:[\[4\]](#)

- Een snelle taalontwikkeling die al opvalt op jonge leeftijd (al in de kleuterschool bijvoorbeeld).
- Wiskundig inzicht dat al op jonge leeftijd merkbaar is (al in de kleuterschool of het lager onderwijs).
- Een goed ontwikkeld geheugen.
- Een sterk concentratievermogen dat hoogbegaafden in staat stelt om meerdere dingen tegelijk te doen.
- Interesse in complexe onderwerpen op vroege leeftijd.
- Perfectionisme en het (kunnen) stellen van hoge verwachtingen aan zichzelf. Dat betekent niet dat hoogbegaafden perfecte studenten zijn, wel dat zij hoge verwachtingen (kunnen) stellen aan prestaties die zij zelf belangrijk vinden. Dit kan leiden tot grote [faalangst](#), wanneer ze niet kunnen beantwoorden aan de eisen die ze aan zichzelf stellen.[\[5\]](#)
- Een kritische instelling tegenover volwassenen (leraren inbegrepen). Vaak zijn hoogbegaafde kinderen niet in staat om die kritiek op een goede manier te verpakken en over te brengen, waardoor het 'brutaal' over kan komen.
- Sommige hoogbegaafden zijn ook [hoogsensitief](#). Zij nemen dan bijvoorbeeld

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

bepaalde (subtiële) nuances waar in de lichaamstaal van anderen of ze zijn zeer gevoelig voor bepaalde materiaalsoorten of geluiden.

Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonoom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens, intens levend. Hij of zij schept plezier in creëren.

Een hoogbegaafde is een nieuwsgierig, sensitief en emotioneel mens. Hij of zij is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Verder is hij of zij autonoom, gedreven van aard en intens levend. Hij of zij schept plezier in creëren.

Het model beschrijft de volgende kenmerken:

- **Innerlijke kenmerken:**
 - rijkgeschakeerde emotionele binnenwereld (voelen)
 - hoogintelligent (denken)
 - zéér autonoom (zijn)
- **Wisselwerking met de buitenwereld:**
 - hoogsensitief (waarnemen)
 - gedreven en nieuwsgierig (willen)
 - scheppingsgericht (doen)
- **Samenspel met de maatschappij:**
 - intens
 - complex
 - snel
 - creatief

Risico's:

eenzaamheid, faalangst, alg angsten, depressie, later burn-out, afhaken van opleiding

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Kopgroep rapport van:

1e rapport: datum

2e rapport:

Werkstrategieën/Taakaanpak

1^e rapport 2^e rapport

--	--

Functioneren in de groep

1^e rapport 2^e rapport

--	--

Motivatie

1^e rapport 2^e rapport

--	--

Resultaten Pittige Plustorens

Project	Datum afronding	Beoordeling

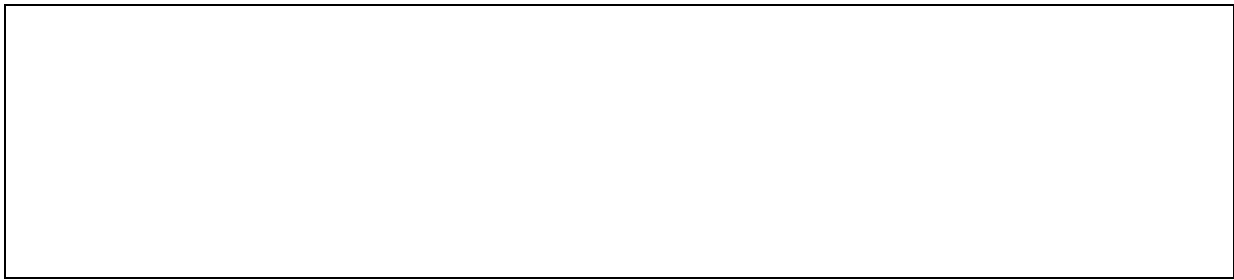
Toelichting

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen

CBS De Stelberg

Juni 2021

Passend onderwijs aan (hoog) begaafden leerlingen
CBS De Stelberg
Juni 2021